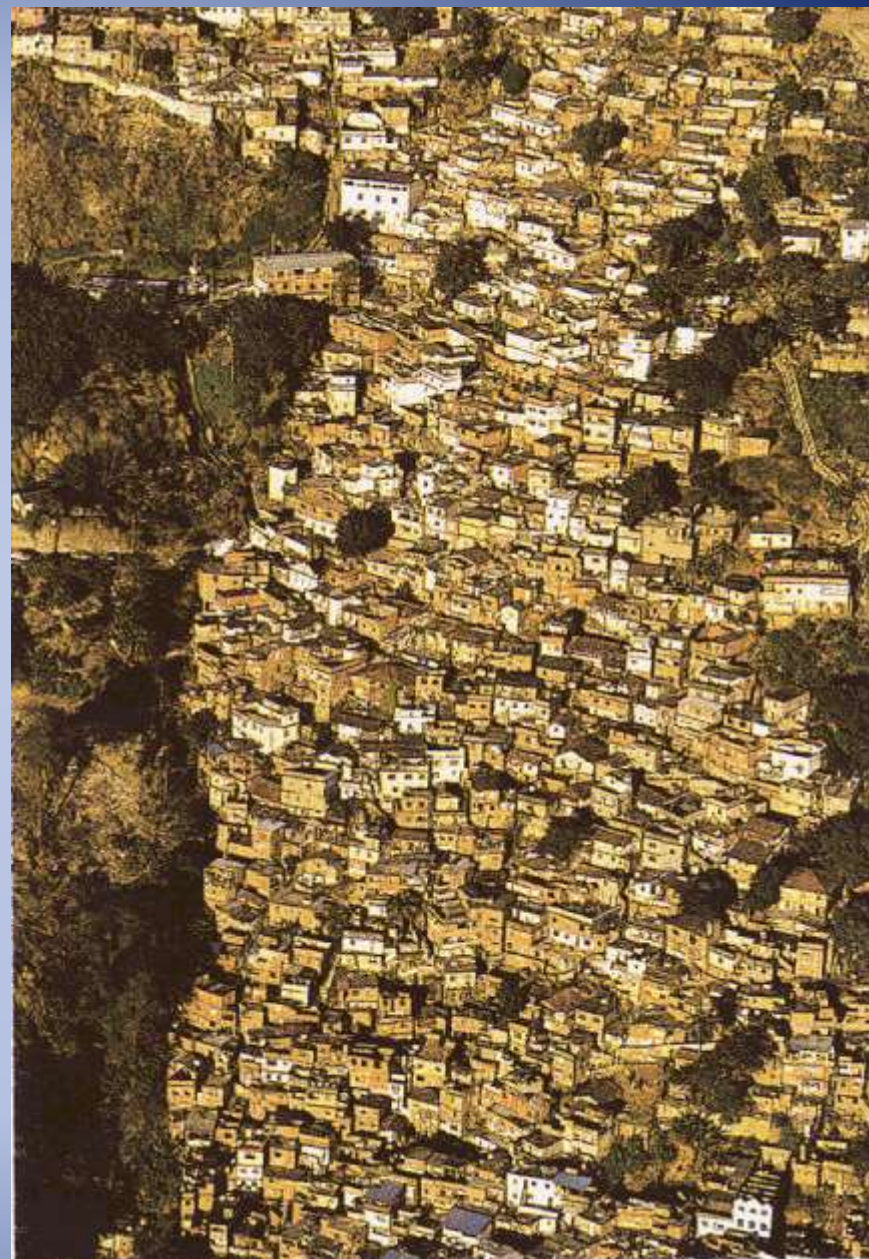
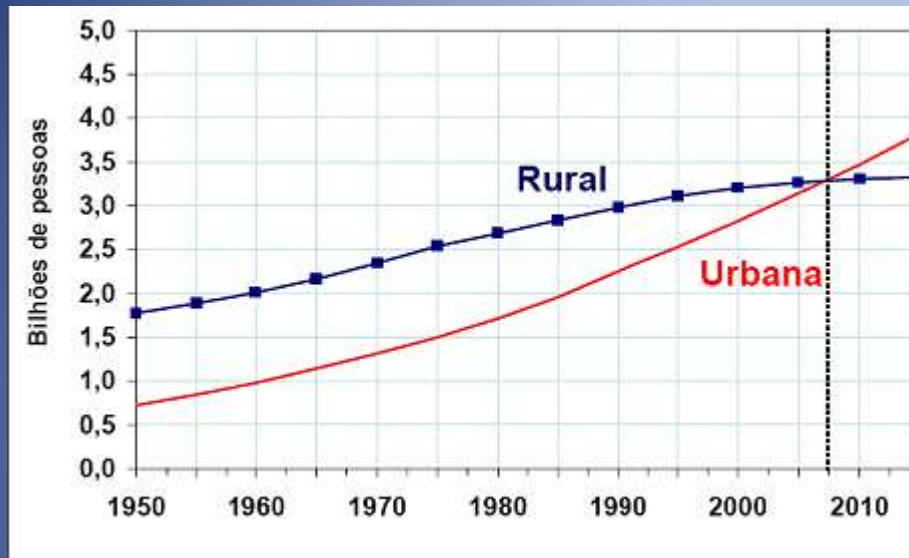

UD 8.
O ESPAZO NATURAL, RURAL E
URBANO. FORMAS DE
POBOAMENTO E A SÚA
TRANSFORMACIÓN. EVOLUCIÓN
EN ESPAÑA E GALICIA E RETOS DE
FUTURO

ESPAZO NATURAL, RURAL E URBANO

Evolución da poboación urbana e rural

POBOACIÓN URBANA

POBOAMENTO RURAL E POBOAMENTO URBANO

O poboamento é o conxunto de asentamentos resultantes do proceso de ocupación do espazo pola poboación. Atendendo ás súas características diferénciase entre poboamento rural e urbano.

POBOAMENTO RURAL E POBOAMENTO URBANO

CARACTERÍSTICAS DEMOGRÁFICAS

< 10000 habs.

Baixa densidade de poboación
>mortalidade e < natalidade

POBOAMENTO RURAL

> 10000 habs.

Alta densidade de poboación
> natalidade e < mortalidade

POBOAMENTO URBANO

POBOAMENTO RURAL E POBOAMENTO URBANO

CARACTERÍSTICAS MORFOLÓGICAS

Espazos construídos: vivendas baixas...

Espazos libres: rúas estreitas...

POBOAMENTO RURAL

Espazos construídos: vivendas en altura...

Espazos libres: avenidas, parques...

POBOAMENTO URBANO

POBOAMENTO RURAL E POBOAMENTO URBANO

CARACTERÍSTICAS ECONÓMICAS

Actividade principal: Primária

POBOAMENTO RURAL

Actividades principais:
Terciária e Secundaria

POBOAMENTO URBANO

POBOAMENTO RURAL E POBOAMENTO URBANO

CARACTERÍSTICAS SOCIOLÓXICAS

Sociedade máis homoxénea
Relacións interpersonais máis estreitas

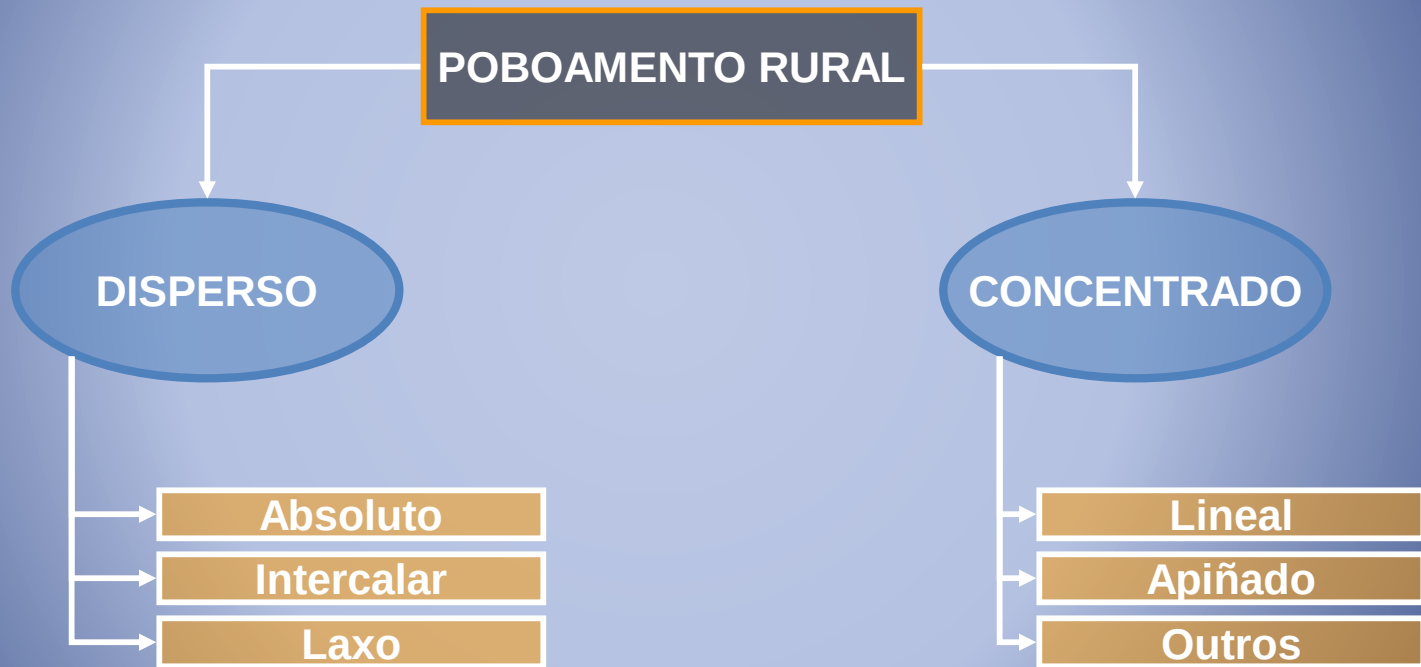
POBOAMENTO RURAL

Sociedade máis heteroxénea
Sociedades máis individualistas

POBOAMENTO URBANO

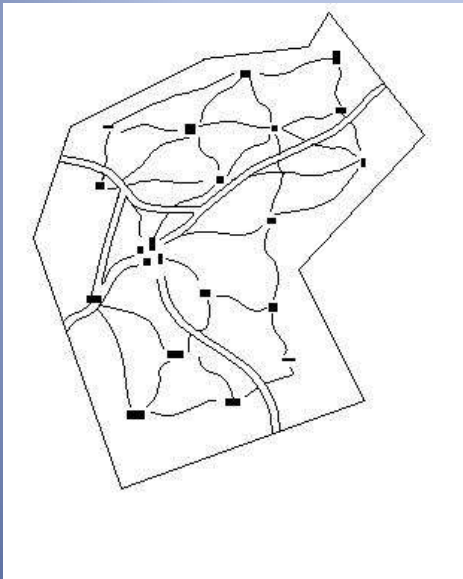
POBOAMENTO RURAL. Tipologías

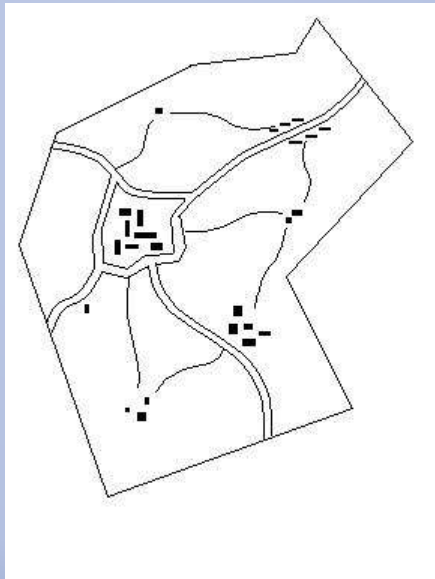
POBOAMENTO RURAL. Tipoloxías

POBOAMENTO RURAL DISPERSO

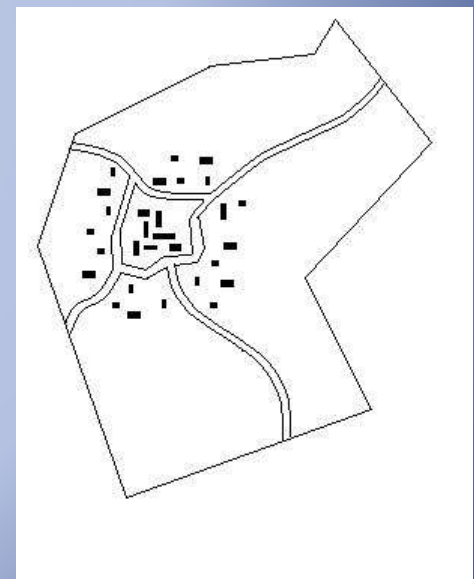
A casa rural está rodeada de campos de cultivo, bosque ou prados e separada das outras casas. Domina na periferia peninsular (norte, Cataluña, Valencia, Murcia, Andalucía), Baleares e Canarias.

ABSOLUTO

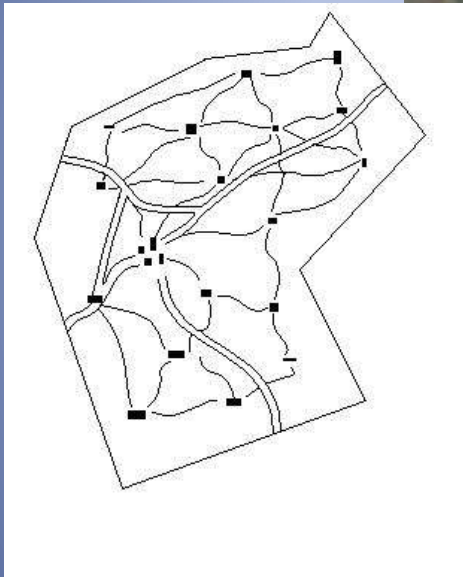
INTERCALAR

LAXO

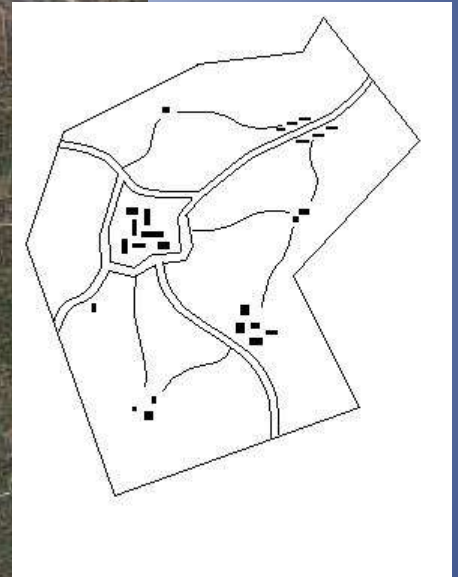
POBOAMENTO RURAL. Tipologías

POBOAMENTO RURAL DISPERSO ABSOLUTO

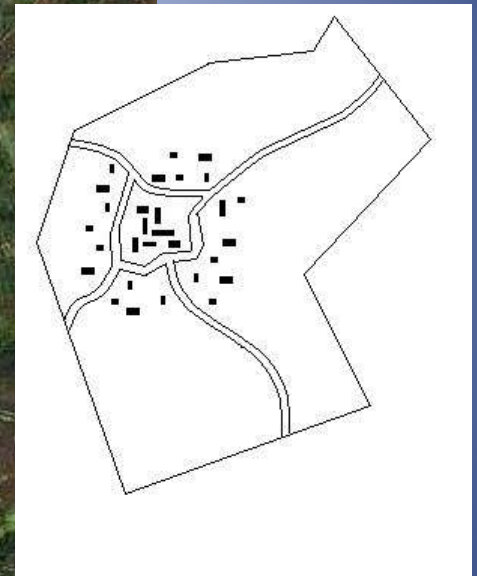
POBOAMENTO RURAL. Tipologías

POBOAMENTO RURAL DISPERSO INTERCALAR

POBOAMENTO RURAL. Tipologías

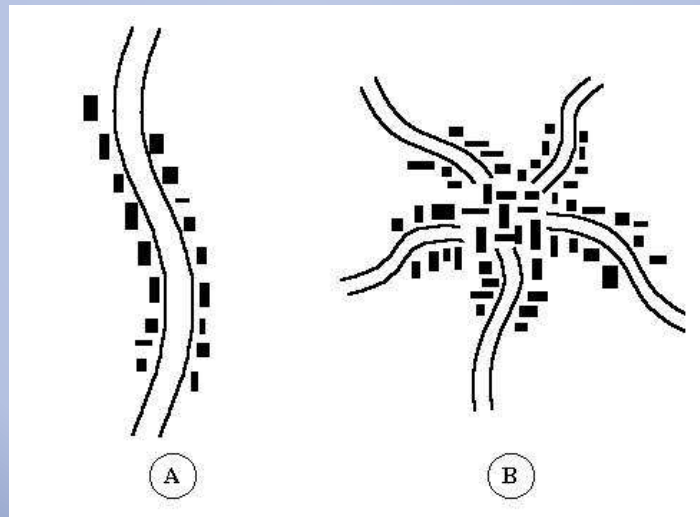
POBOAMENTO RURAL DISPERSO LAXO

POBOAMENTO RURAL. Tipoloxías

POBOAMENTO RURAL CONCENTRADO

As vivendas dispóñense unhas xunto a outras independentemente da localización das respectivas terras de cultivo, pasto ou bosque. Exténdese practicamente por todo o territorio español, predominando os núcleos pequenos ao norte e os grandes ao sur.

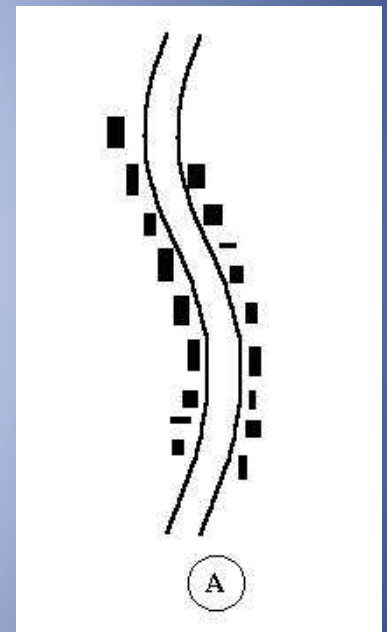

LINEAL

APIÑADO

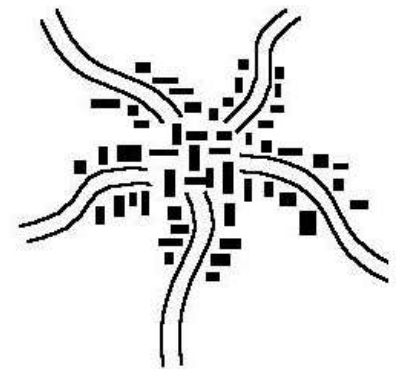
POBOAMENTO RURAL. Tipologías

POBOAMENTO RURAL CONCENTRADO LINEAL

POBOAMENTO RURAL. Tipologías

POBOAMENTO RURAL CONCENTRADO APIÑADO

B

POBOAMENTO RURAL. Dinámica recente

a) No interior:

- redución do tamaño dos núcleos polo éxodo rural dos anos 60.
- envellecemento da poboación,
- escaso desenvolvemento en infraestrutura e equipamentos (por falta de demanda).

b) Nas áreas costeiras:

- principalmente na mediterránea desenvolveuse un poboamento novo,
- ocio, urbanizacións, hoteis...
- perda do carácter agrario.

c) Nas áreas periurbanas:

- crecemento demográfico e económico da cidade que inflúe nos núcleos rurais próximos e os incorpora á área metropolitana.
- núcleos máis alonxados → usos residenciais (2ª residencia).

POBOAMENTO RURAL. Dinámica reciente

Más de 5.000 municipios españoles han perdido población en los últimos 20 años

Variación de la población por municipios entre 2001 y 2021

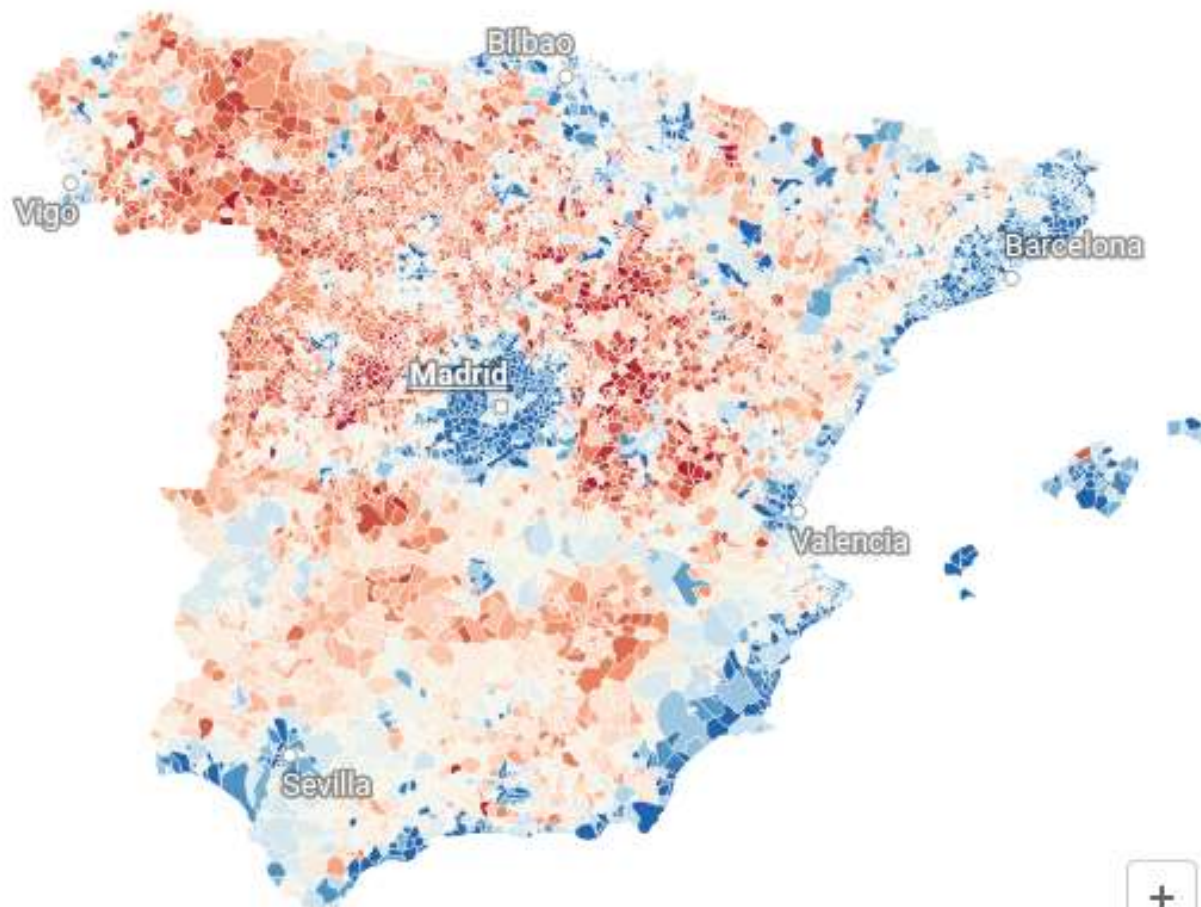
REVUELTA de la España VACIADA

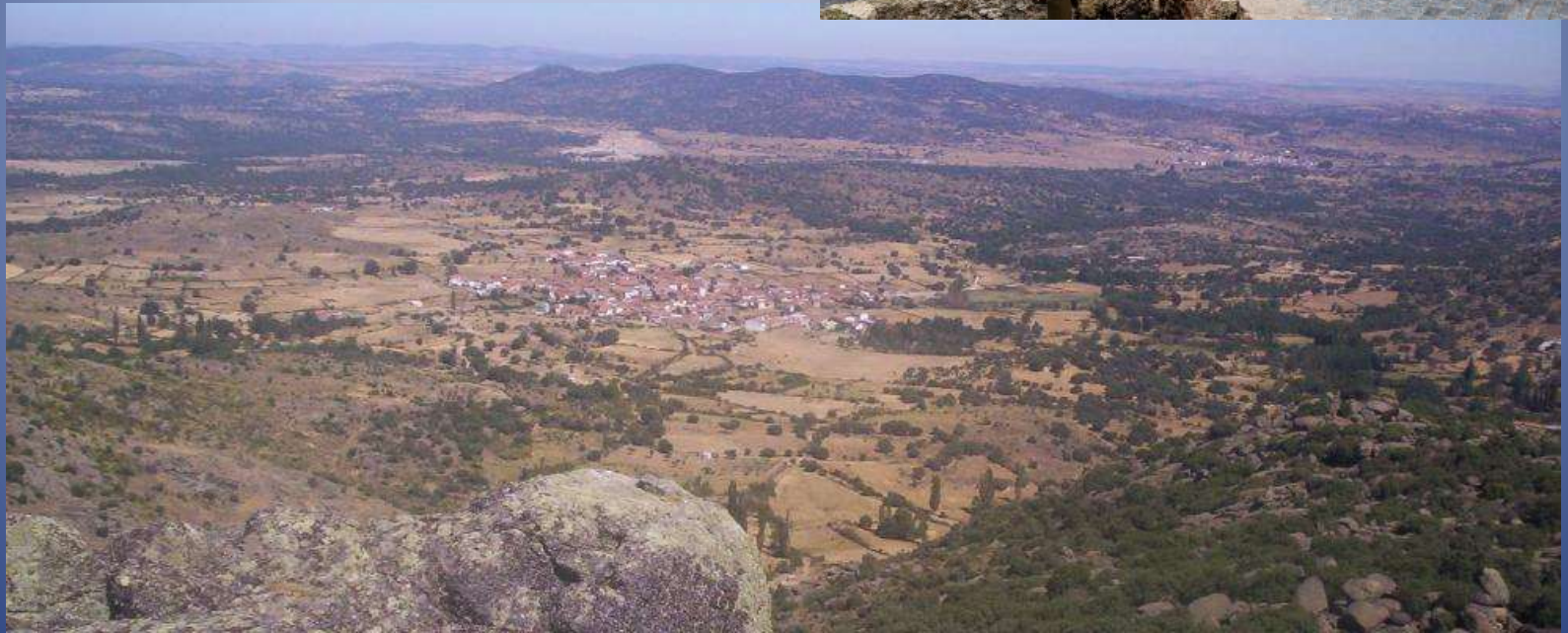
31 Marzo
12 Horas
Plaza Colón
Madrid

Organización

Apoyo

#EspañaVACIADA

DESENVOLVIMENTO E CARACTERÍSTICAS DAS ÁREAS METROPOLITANAS

- Cidade central con actividades proxectadas ao exterior.
- Relacións económicas e sociais entre o centro e os municipios limítrofes.
- Na área instálanse actividades económicas e traballadores.
- Poboación nova e de distintos grupos sociais.
- Distribución concéntrica ou en sectores especializados.
- Cidades dormitorio ⇨ Movements pendulares.

MADRID

BARCELONA

TENDENCIAS E PROBLEMAS DAS ÁREAS METROPOLITANAS

NECESIDADE DE ORDENACIÓN DAS ÁREAS METROPOLITANAS:

- a) Ordenación dos asentamentos urbanos para evitar a excesiva densificación.
- b) Diversificación e modernización das actividades económicas.
- c) Intervención en transportes.
- d) Ordenación do espacio non urbanizado → Protección das actividades agrarias, conservación de espazos verdes.

OUTRAS AGLOMERACIONES

a) Conurbación

Área urbana continua polo crecemento paralelo de varias cidades.

b) Rexión urbana

Área urbana de cidades dispersas con características urbanas en todo o territorio.

Rexión urbana do centro de Asturias

c) Megalópole

Urbanización a escala suprarrexional (áreas metropolitanas, conurbacións, rexións urbanas, cidades) formando unha rede urbana discontinua pero sen fracturas.

FUNCIONES URBANAS:

Administrativa

Industrial

Turismo cultural

Turismo de praia

Universitaria

PLANO RADIOCÉNTRICO

PLANO IRREGULAR

PLANO ORTOGONAL

UN MUNDO DE GRANDES CIDADES

- A urbanización acelérase ⇒ Máis poboación urbana que rural.
- Características do mundo urbanizado:
 - ✓ Grandes concentracións urbanas.
 - ✓ Desenvolvemento tecnolóxico pero grandes desigualdades sociais e problemas ambientais.
 - ✓ Cidades multiculturais.
- NOS PAÍSES DESENVOLVIDOS:
 - Traslado de poboación das cidades ás súas áreas metropolitanas.
 - Urbanización continua do territorio.
 - Urbanización continua (conurbacións): Tokio-Yokohama, Boston-Washington.
- NOS PAÍSES EN VÍAS DE DESENVOLVEMENTO:
 - Concentración de poboación nas capitais.
 - Gran densidade de poboación e rápido crecemento de zonas de urbanización espontánea (edificacións precarias).
 - Megacidades ou megalópoles que forman conurbacións (Río de Xaneiro-Sao Paulo).

ESTRUTURA INTERNA DA CIDADE ACTUAL

CENTRO

- Actividade económica e de servizos.
- Construción en altura.
- Zonas moi caras ao lado de zonas degradadas.
- Poboación envellecida e inmigrante.
- Problemas de tráfico.

PERIFERIA

- Áreas residenciais.
- Actividades industriais porque o solo é máis barato.
- Parques industriais e tecnolóxicos.
- Parques empresariais.
- Centros comerciais e de lecer.

A TRANSFORMACIÓN DO ESPAZO URBANO

Nas cidades globais concéntranse:

- Sedes centrais de bancos, multinacionais, bolsas, mercados financeiros.
- Centros de produción de actividades innovadoras e servizos avanzados.
- Control dos intercambios internacionais.

Londres

New York

Toquio

Outros espaços urbanos da economia global:

- Centros financeiros e empresariais de importância mundial.
- Grandes cidades em países subdesenvolvidos.

TRANSFORMACIÓNS NAS GRANDES CIDADES

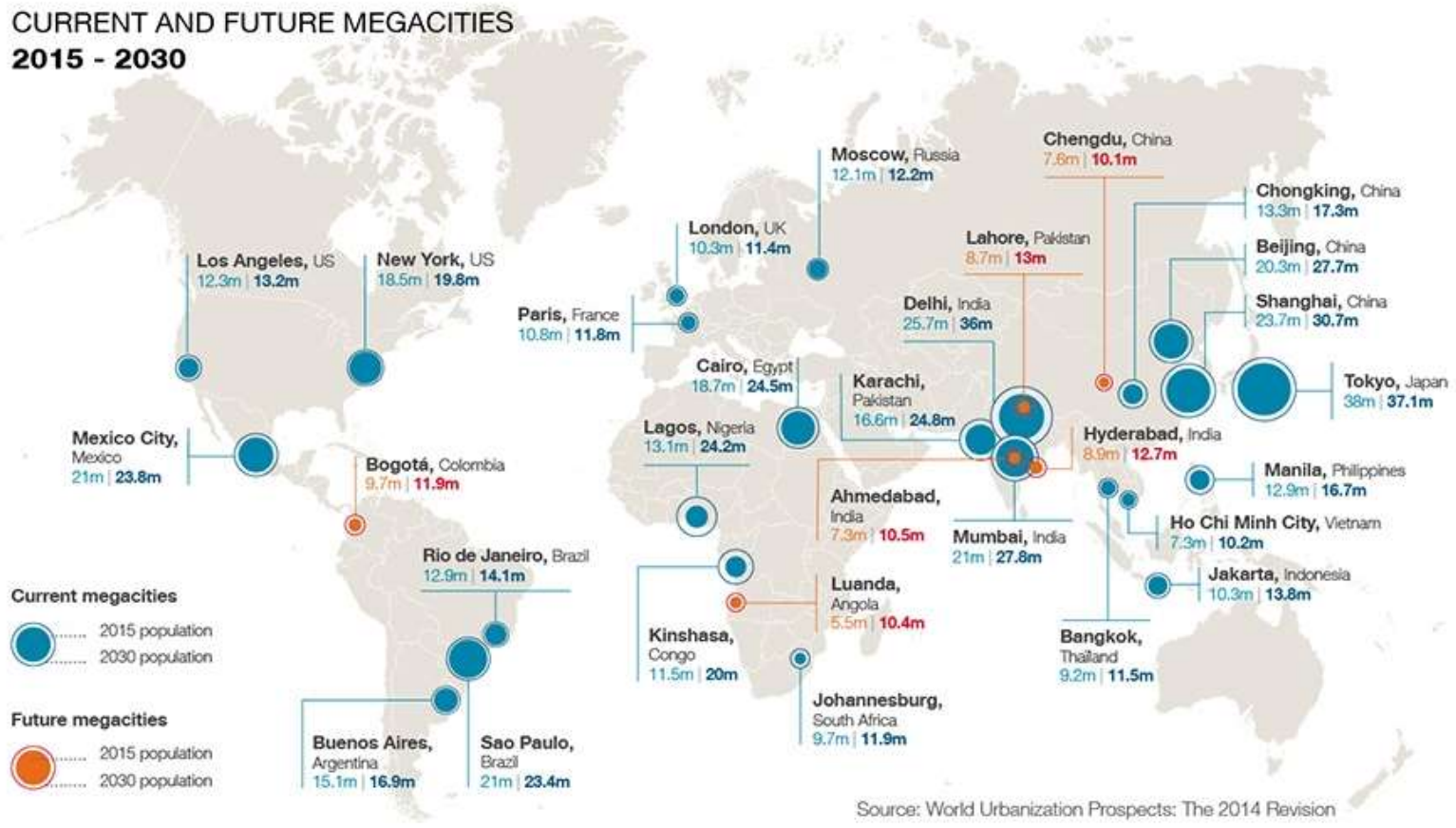
- Adaptación ás funcións globais.
- Investimentos públicos e privados.
- Novas infraestruturas de transportes.
- Redes de telecomunicacións e servizos.
- Suba dos prezos do solo.

REDES URBANAS

- Sistema de conexión entre as cidades en diferentes niveis de xerarquía segundo o seu peso económico, financeiro, político, comercial ou a súa localización xeográfica.
- Redes segundo a área de influencia: mundial, rexional, local.

CURRENT AND FUTURE MEGACITIES
2015 - 2030

DESIGUALDADES SOCIAIS E TERRITORIAIS

- Globalización $\Rightarrow$ Acentuación da pobreza e as desigualdades sociais.
- Crecemento das desigualdades sociais e territoriais dentro das cidades.
- Diferenzas segundo o poder adquisitivo.

a) Zonas privilexiadas

b) Zonas marxizadas

c) Centro das cidades

- Recuperación do centro histórico $\Rightarrow$ Elitización.
- Deterioro de barrios centrais $\Rightarrow$ Zonas degradadas.

PROBLEMAS

TRANSPORTE

CONTAMINACIÓN

EXCLUSIÓN SOCIAL E DELINCUENCIA

VIVENDAS SOCIAIS E INFRAVIVENDA

A CIDADE DIFUSA

LÍMITES ENTRE RURAL E URBANO

- Nas áreas metropolitanas límite difuso entre o rural e o urbano.
- Avance da cidade sobre o campo ⇒ Cidade difusa, área periurbana ou franxa rururbana.

USOS E FUNCIÓNS NA CIDADE DIFUSA

- Organización na área metropolitana en función das necesidades da metrópole.
- Difusión das funcións e actividades da cidade sobre un territorio máis extenso.

CAUSAS DA CIDADE DIFUSA

- Elevado prezo do solo.
- Desenvolvemento do transporte.
- Infraestruturas viarias

REPERCUSIÓNS DA CIDADE DIFUSA

- Elevado consumo de solo.
- Incremento dos servizos: luz, auga, gas, vixilancia, recollida de lixo...
- Constante mobilidade ⇒ desprazamentos con gasto enerxético e de tempo.
- Modelo social máis individualista.

Madrid

Barcelona

Sevilla

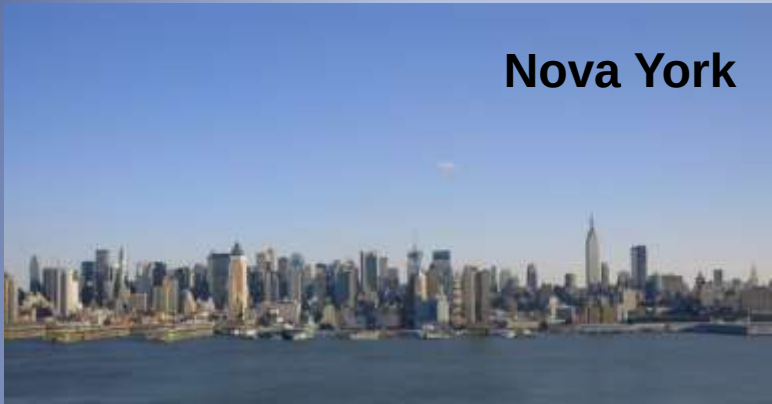

Valencia

XERARQUÍA URBANA:

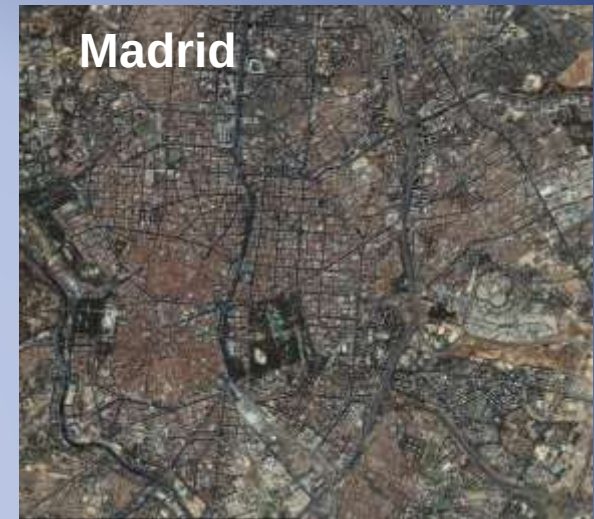
◈ Cidades globais

◈ Metrópoles rexionais e cidades medias

◈ Metrópoles nacionais

◈ Pequenas cidades

SISTEMA URBANO ESPAÑOL

□ EIXES URBANOS:

– EIXE SETENTRIONAL

□ Eixe atlántico galego.

□ Eixe cantábrico.

– EIXE MEDITERRÁNEO: Girona-Cartaxena.

– EIXE ANDALUZ

□ Val do Guadalquivir.

□ Eixe litoral.

– VAL DO EBRO: Cantábrico-Mediterráneo.

CIUDADES Y EJES DE DESARROLLO URBANO

EJES URBANOS

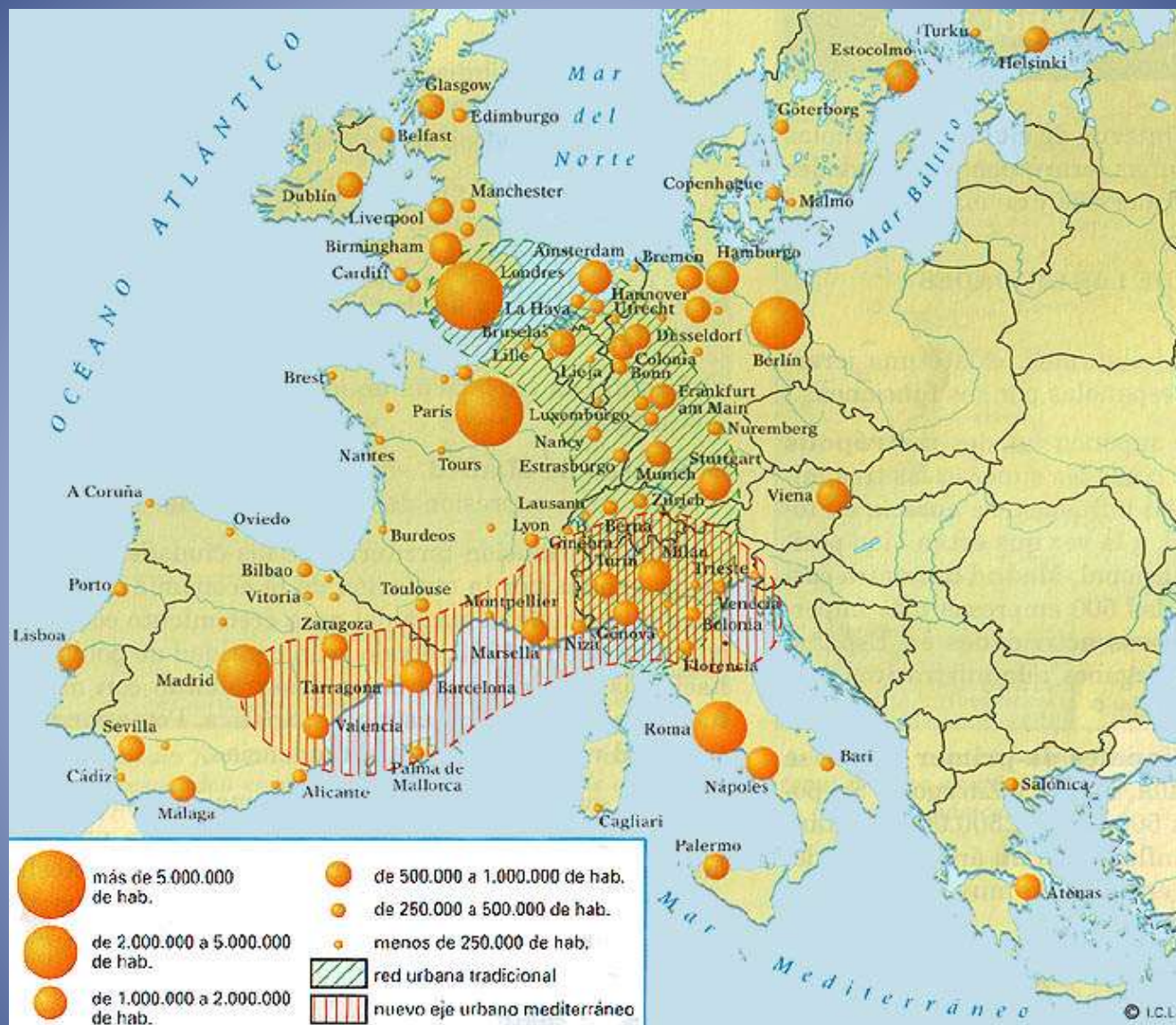
- atlántico gallego
- cantábrico
- Valle del Ebro
- mediterráneo
- andaluz

MUNICIPIOS MÁS POBLADOS

- más de 1 000 000 hab.
- de 500 000 a 1 000 000 hab.
- de 200 000 a 500 000 hab.
- de 100 000 a 200 000 hab.
- de 50 000 a 100 000 hab.

mostrar todo

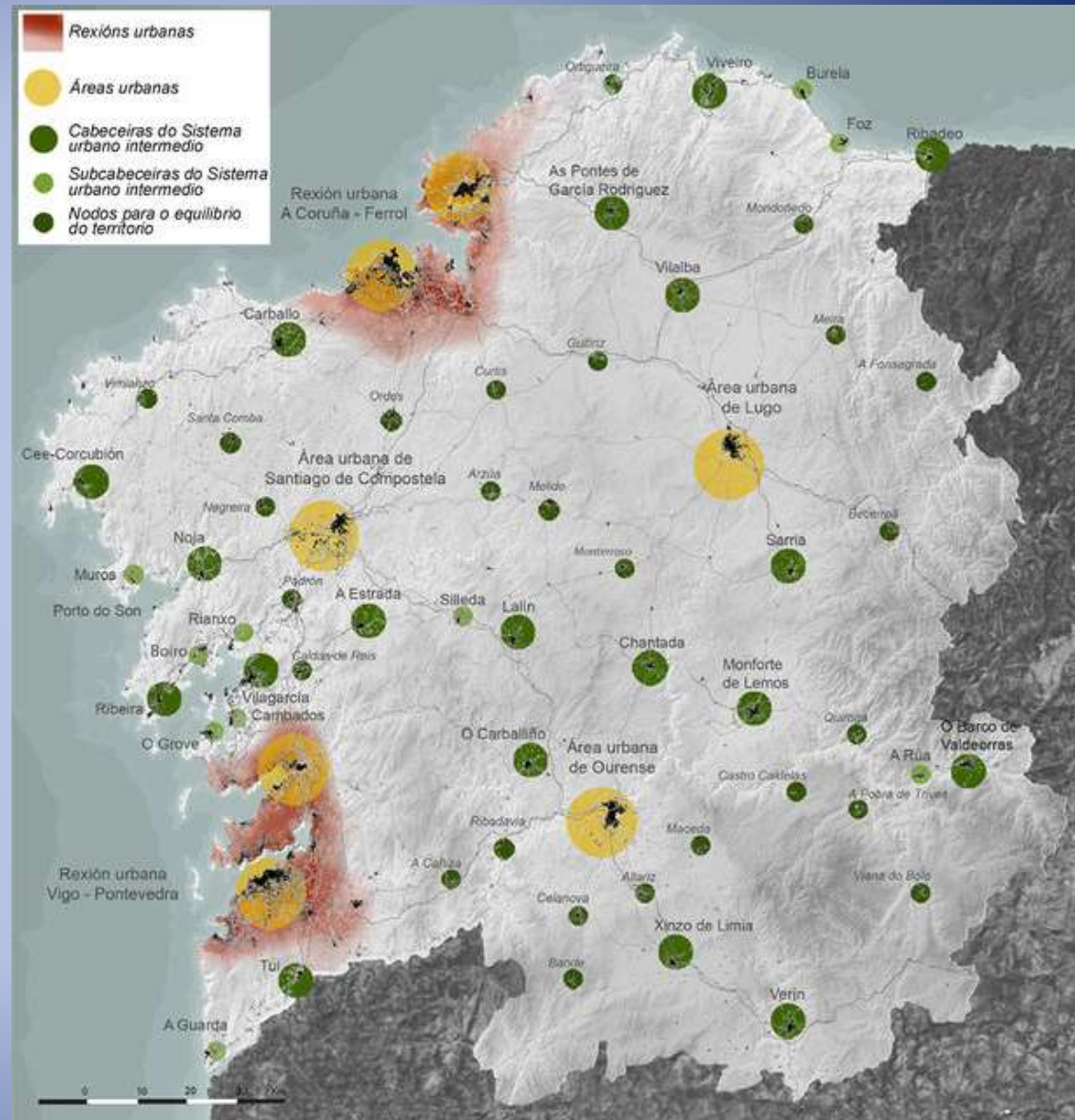

SISTEMA URBANO GALEGO

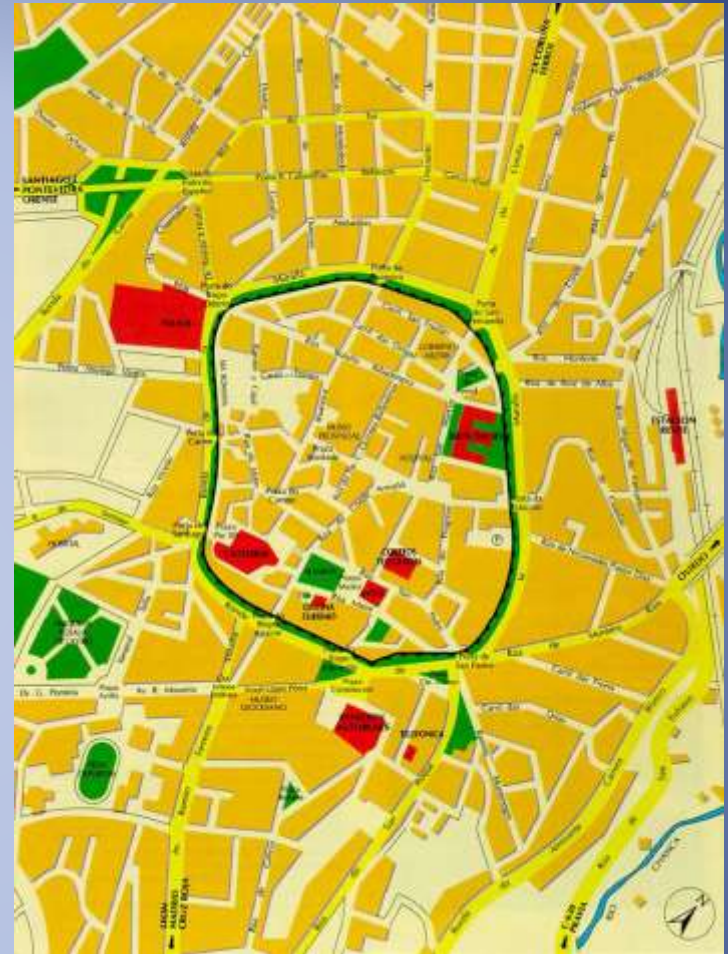
- **Rexións urbanas:** A Coruña-Ferrol, Vigo-Pontevedra.
- **Áreas urbanas:** Santiago de Compostela, Lugo, Ourense.
- **Cabeceiras do sistema urbano intermedio:** Noia, Ribeira, Vilagarcía, A Estrada, Lalín, Monforte de Lemos.
- **Subcabeceiras do sistema urbano intermedio:** Muros, A Rúa, Boiro, Rianxo, Silleda.
- **Nodos para o equilibrio do territorio:** A Cañiza, Bande, Celanova, Arzúa, Ordes, Becerreá.

Lugo

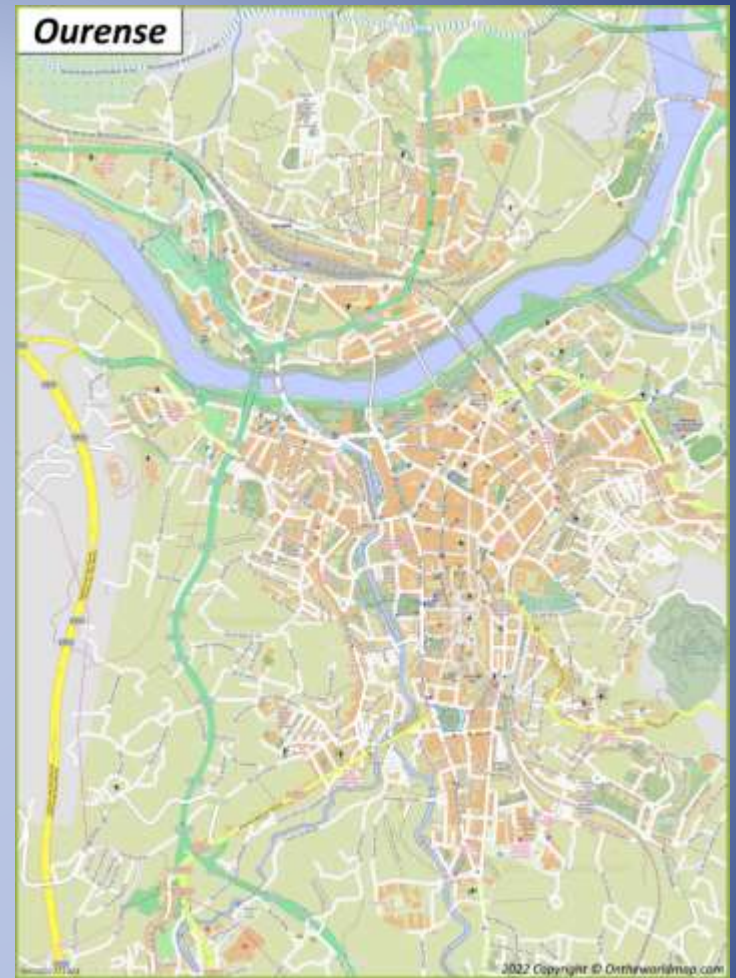
A Coruña

Pontevedra

Ferrol

PROBLEMAS AMBIENTALES DAS CIDADES

- Alteración da paisaxe natural ⇒ Humanización da paisaxe.
- Explotación, modificación e uso do solo, vexetación, aire, paisaxe.

Escaseza de vexetación

- Urbanización ⇒ deforestación e falta de zonas verdes.
- Alteración do clima local que repercute no abastecemento de auga.

Escaseza e contaminación da auga

- Desigualdade no acceso á auga potable.
- Exceso de consumo nos países desenvolvidos e escaseza nos subdesenvolvidos.
- Contaminación dos acuíferos.

Contaminación {

- Atmosférica.
- Acústica.

Sociedade consumista

- Gran acumulación de residuos sólidos ⇒ Necesidade de recoller, clasificar, reciclar ou eliminar.
- Problemas de acumulación de residuos nos países subdesenvolvidos.
- Excesivo consumo de enerxía non renovable.

